

MD-2005 mun. Chișinău, str. Constantin Tănase, 9
Tel. 022 20 45 81; Fax 022 22 07 48, E-mail: madrm@madrm.gov.md, WEB: www.madrm.gov.md

04.03.2019 Nr. 12-05/863

Guvernul Republicii Moldova

La nr. HG nr. 301 din 24 aprilie 2014

Prin prezenta, în conformitate punctul 2 al Hotărârii Guvernului nr. 301 din 24 aprilie 2014 cu privire la aprobarea Strategiei de mediu pentru anii 2014-2023 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului prezintă raportul de monitorizare privind implementarea pe parcursul anului 2018 a Strategiei nominalizate.

Anexă: 16 file.

Ministru

Nicolae CIUBUC

Raport

privind implementarea Strategiei de mediu în anul 2018

În rezultatul monitorizării implementării Strategiei de mediu pentru anii 2014-2023 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 301 din 24.04.2014 pe parcursul anului 2018 au fost realizate următoarele activități:

Obiectivul specific 1. *Asigurarea condițiilor de bună guvernare și eficientizare a potențialului instituțional și managerial în domeniul protecției mediului pentru atingerea obiectivelor de mediu.*

Pentru realizarea *Direcției de acțiuni 1. Armonizarea legislației de mediu la prevederile directivelor UE din domeniu* în perioada de raportare au fost elaborate și adoptate:

Legea nr. 239 din 08.11.2018 pentru modificarea unor acte legislative în scopul aducerii actelor legislative în concordanță cu prevederile Legii nr. 11 din 02.03.2017 privind evaluarea strategică de mediu, care este armonizată la Directiva 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 iunie 2001 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului și Directiva 2003/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 mai 2003 de instituire a participării publicului la elaborarea anumitor planuri și programe privind mediul;

Legea nr. 249 din 15.11.2018 pentru modificarea și completarea Legii apelor nr. 272 din 23 decembrie 2011, care prevede crearea Registrului zonelor protejate la nivelul districtelor bazinelor hidrografice, ce va include 5 tipuri de zone protejate, în scopul protecției apelor de suprafață și subterane sau pentru conservarea habitatelor și a speciilor care depind în mod direct de apă, în conformitate cu Directiva 2000/60/CE cadru a apei;

Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice transpune 13 Directive și Regulamente UE și stabilește bazele pentru dezvoltarea politicii în domeniul substanțelor chimice și dezvoltării cadrului normativ necesar pentru reglementarea restricțiilor și interdicțiilor la importul substanțelor chimice interzise, introducerea sistemului de autorizare și etichetarea celor care vor fi admise pe piața Republicii Moldova.

Pe lângă actele legislative menționate, au fost aprobate următoarele acte normative ce transpun Directive și Regulamente ale UE, și anume:

- Hotărîrea Guvernului nr. 99 din 30 ianuarie 2018 cu privire la aprobarea Listei deșeurilor, care transpune Decizia Comisiei 2000/532/CE din 3 mai 2000 CE;
- Hotărîrea Guvernului nr. 212 din 7 martie 2018 cu privire la aprobarea Regulamentului privind deșeurile de echipamente electrice și electronice, care transpune Directiva 2012/19/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 iulie 2012 privind deșeurile de echipamente electrice și electronice. Regulamentul prevede gestionarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice și prezintă unul din instrumentele mecanismului de responsabilitate extinsă a producătorului;
- Hotărîrea Guvernului nr. 373 din 24 aprilie 2018 cu privire la Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți, care transpune Regulamentul (CE) nr. 166/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 ianuarie 2006 de instituire a unui registru European al emisiilor și transferul de poluanți și de modificare a Directivelor 91/689/CEE și 96/61/CE ale Consiliului;
- Hotărîrea Guvernului nr. 501 din 29 mai 2018 pentru aprobarea Instrucțiunii cu privire la ținerea evidenței și transmiterea datelor și informațiilor despre deșeuri și gestionarea acestora;
- Hotărîrea Guvernului nr. 589 din 21.06.2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la stabilirea mecanismului de repartizare a contingentelor anuale pentru importul hidrocloro-fluorocarburilor halogenate;
- Hotărîrea Guvernului nr. 682 din 11 iulie 2018 cu privire la aprobarea Conceptului SIA „Managementul deșeurilor”;
- Hotărîre Guvernului nr. 1277 din 26 decembrie 2018 cu privire la instituirea și funcționarea Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și altor informații relevante pentru schimbările climatice, care transpune la nivel național Regulamentul European nr. 525/2013;

În perioada de raportare au fost elaborate următoarele proiecte de legi și regulamente armonizate la Directivele UE de mediu, care urmează a fi adoptate/aprobate pe parcursul anului 2019, și anume:

- proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 209 din 29 iulie 2016 privind deșeurile;
- proiectul de lege privind calitatea și protecția aerului atmosferic (armonizat la Directivele UE 2008/50; 2004/107, 2001/81);
- proiectul Regulamentului privind formarea și certificarea specialiștilor în domeniul tehnicii frigului, care conține hidroclorofluorocarburi și gaze fluorurate cu efect de seră;
- proiectul HG privind limitarea emisiilor de compuși organici volatili cauzate de utilizarea de solvenți organici în anumite vopsele și lacuri și în produsele de refinisare a vehiculelor;
- proiectul Regulamentului privind limitarea COV rezultați din depozitarea carburanților și din distribuția acestora de la terminale la stațiile de distribuție a carburanților;

- proiectul HG privind modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 950 din 25.11.2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisarii de apă pentru localitățile urbane și rurale;
- proiectul Metodologiei privind delimitarea zonelor sensibile;
- proiectul Metodologiei privind delimitarea aglomerărilor;
- proiectul Regulamentului privind folosirea repetată a nămolului din stațiile de epurare;
- proiectul HG privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 763 din 23 septembrie 2013 și aprobarea Concepției Sistemului Informațional Automatizat „Cadastrul de Stat al apelor”;
- proiectul HG nr. 1114/2018 cu privire la aprobarea Codului funciar.
- proiectul Regulamentului privind ambalajele și deșeurile de ambalaje;
- proiectul Regulamentului privind depozitarea deșeurilor;
- proiectul Regulamentului privind bateriile și acumulatorii și deșeurilor de baterii și acumulatori, etc.;

Cu referire la realizarea *Direcției de acțiune 2. Asigurarea planificării strategice de mediu la nivel național, sectorial și local*, pe parcursul anului 2018 a fost aprobate următoarele documente de politici:

- Programul de promovare a economiei „verzi” în Republica Moldova pentru anii 2018-2020 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia (HG nr. 160 din 21 februarie 2018);
- Planul de gestionare a districtului bazinului hidrografic Dunărea-Prut și Marea Neagră (HG nr. 955 din 03.10.2018);
- Conceptul privind inițierea reformei sistemului național de gestionare, prevenire și reducere a consecințelor inundațiilor asupra mediului (HG nr. 590 din 21.06.2018);
- Planul sectorial anticorupție în domeniul protecției mediului 2018-2020 (HG nr. 1206 din 5.12.2018);

Totodată, pe parcursul anului 2018 au fost inițiate/elaborate și promovate un șir de documente de politici care reies, atât din Strategia de Mediu cât și din alte documente strategice naționale, dar care au fost stopate la diferite etape, deoarece urmează să fie corelate cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă integrate în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova-2030” (Legea nr. 333/2018).

Acestea sunt: proiectul Planului de acțiuni pentru anii 2017-2023 privind implementarea Strategiei dezvoltării durabile a sectorului forestier din Republica Moldova; proiectul Planului de acțiuni privind regionalizarea serviciilor de aprovizionare cu apă și sanitație; proiectul Strategiei privind protecția aerului atmosferic pentru anii 2018-2028 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia; proiectul Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei de alimentare cu apă și sanitație (etapa II); proiectul Strategiei cu privire la gestionarea apelor pluviale 2018-2020;

proiectul Planurilor de gestionare a riscurilor la inundații; proiectul hotărîrii Guvernului pentru aprobarea modificărilor ce se operează în Hotărîrea Guvernului nr. 973/2010 cu privire la aprobarea Programului național privind managementul durabil al substanțelor chimice în Republica Moldova.

Referitor la proiectul hotărîrii Guvernului privind modificarea și completarea Planului de Acțiuni pentru implementarea Strategiei de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027 (HG nr. 248 din 10 aprilie 2013) pe parcursul anului 2018 a fost elaborată o versiune preliminară în baza propunerilor ministerelor și instituțiilor. Acest proces nu a continuat, deoarece la solicitarea Guvernului a fost necesară elaborarea unui Concept nou în domeniul managementul deșeurilor care presupune integrarea noilor tendințe de valorificare sub aspect energetic, reciclarea și eliminarea conform ierarhiei deșeurilor, cât și redistribuirea responsabilităților autorităților implicate pentru gestionarea investițiilor care vor fi accesate și implementarea proiectelor investiționale.

Pentru realizarea *Direcției de acțiune 3. Asigurarea reformei instituționale în sectorul de mediu* pe parcursul anului 2018 a fost consolidat cadrul instituțional de implementare a politicii de mediu și de control în domeniul mediului, fiind create:

- Inspectoratul pentru Protecția Mediului cu funcții de supraveghere și control ecologic de stat pe toate componentele de mediu (HG nr. 548 din 13.06.2018 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului);
- Agenția de Mediu (HG nr. 549 din 13.06.2018 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției de Mediu) - principală autoritate administrativă care va asigura implementarea legislației de mediu, armonizată la legislația Uniunii Europene prevăzută în Acordul de Asociere și implementarea noilor instrumente de mediu cum ar fi: sistemul de evaluare a impactului asupra mediului de la activitățile economice, de evaluare strategică de mediu, de monitoring ecologic integrat, de autorizare integrată de mediu, de gestionare integrată a deșeurilor, de gestionare a sistemului informațional integrat de mediu. Agenției de Mediu i-a fost atribuită funcția de eliberare a actelor permissive pentru activitățile cu impact asupra mediului și funcția de monitoring al calității mediului prin crearea Laboratorului de referință de mediu;
- Unitatea de implementare a proiectelor de mediu (HG nr. 1249 din 19.12.2019 cu privire la organizarea și funcționarea Instituției publice „Unitatea de implementare a proiectelor de mediu”).

Sunt la o etapă avansată de promovare actele normative privind reformarea instituțiilor subordonate responsabile de gestionarea resurselor de apă și a resurselor forestiere, care vor fi aprobate în anul 2019.

Obiectivul specific 2. *Integrarea principiilor de protecție a mediului, de dezvoltare durabilă și dezvoltare economică verde, de adaptare la schimbările climatice în toate sectoarele economiei naționale.*

Prin aprobarea Programului de promovare a economiei „verzi” în Republica Moldova pentru anii 2018-2020 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia (HG nr. 160 din 21 februarie 2018) a fost creată o platformă intersectorială de realizare a măsurilor practice de implementare a principiilor economiei „verzi” în sectoarele prioritare, cum sunt: energetica, agricultura ecologică, transportul durabil, ecologizarea întreprinderilor mici și mijlocii, achiziții publice durabile, construcții, educație pentru dezvoltarea durabilă, industria verde (producerea și consumul durabil).

În scopul asigurării continuității și durabilității activităților de promovare a economiei „verzi” în Republica Moldova pe data de 31 ianuarie 2018 a fost organizată Masa Rotundă Națională „Economia verde. Fabricat în Moldova” (ediția a treia), desfășurată în cadrul Programului de afaceri al Expoziției Naționale „Fabricat în Moldova - 2018”. Evenimentul a fost organizat de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Ministerul Economiei și Infrastructurii, Camera de Comerț și Industrie și AO EcoContact la care au participat reprezentanți ai partenerilor de dezvoltare, agenților economici din sectorul privat, agențiilor guvernamentale, asociațiilor obștești și mass-media. Scopul desfășurării a astfel de evenimente este sporirea gradului de conștientizare a beneficiarilor din sectorul de afaceri și companii, agențiilor guvernamentale și a populației privind beneficiile și aplicarea principiilor economiei „verzi” pentru dezvoltarea durabilă a economiei.

Pe parcursul anului 2018 s-a participat activ în procesul de elaborare a Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2030”. A fost creat grupului de lucru responsabil de elaborarea capitolului privind protecția mediului din Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030” prin Ordinul MADRM nr. 53 din 7 martie 2018, care a asigurat elaborarea obiectivului 10. „Asigurarea dreptului fundamental la un mediu sănătos și sigur” în structura SND 2030. Totodată, în procesul de elaborare și consultare a SND 2030 a fost asigurat integrarea aspectelor de schimbări climatice și economie „verde” în obiectivele sectoriale ale documentului.

De asemenea, integrarea prevederilor de protecție a mediului în documentele de politici, actele legislative și normative sectoriale s-a realizat în procesul avizării de către minister a acestor documente.

La sfârșitul anului 2018, proiectul „*Energie și Biomasă în Moldova*” finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și-a încheiat activitatea. Astfel, pe parcursul perioadei de raportare s-a reușit instalarea a 29 de centrale termice pe biomasă în 29 de instituții publice, totodată, au fost instalate 18 sisteme de colectoare solare pentru prepararea apei calde menajere în instituțiile publice, a fost implementat sistemul de management la distanță al tuturor centralelor termice pe biomasă instalate în cadrul proiectului, care urmează a fi gestionat de către Agenția pentru Eficiență Energetică.

Cu privire la promovarea produselor cu eficiență energetică înaltă, pe parcursul anului de către Ministerul Economiei și Infrastructurii au fost promovate și aprobate Hotărârea Guvernului nr. 685/2018 *pentru aprobarea Regulamentului cu privire la etichetarea pneurilor* și Hotărârea Guvernului nr. 688/2018 *cu privire la aprobarea completărilor ce se operează în Hotărârea Guvernului nr. 1003/2014 pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele de etichetare energetică a unor produse cu impact energetic*. Scopul regulamentelor constă în stabilirea cerințelor de etichetare și informațiile standard despre produse cu impact energetic, destinate utilizatorilor finali, în special privind consumul de energie și, după caz, al altor resurse esențiale utilizării, precum și informațiile suplimentare despre produse cu impact energetic. În același timp, Agenția pentru Eficiență Energetică de comun cu Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea pieței au realizat 2 evenimente de informare a consumatorilor finali despre eticheta energetică și beneficiile economice ale produselor cu performanță energetică sporită.

Obiectivul specific 3. *Sporirea nivelului de cunoștințe privind protecția mediului în rândul elevilor, studenților și angajaților cu cel puțin 50% până în anul 2023 și asigurarea accesului la informația de mediu.*

În scopul asigurării unui nivel înalt de educație ecologică a populației Republicii Moldova și pentru sporirea nivelului de cunoștințe privind prioritățile în domeniul protecției mediului și dezvoltării durabile în rândurile elevilor, activitățile de includere a educației ecologice în sistemul de educație formal au continuat și pe parcursul anului 2018.

Astfel, la universitățile de stat sau la cele private activează facultăți sau specialități ce implementează educația ecologică, după cum urmează:

- în Universitatea de Stat din Moldova – la specialitățile *Ecologie și Protecția mediului ambiant*; discipline cu conținut în domeniul ecologiei se studiază și la specialitățile *Silvicultura și grădini publice, Geologie, Meteorologie*;
- în Universitatea Tehnică a Moldovei – la specialitățile *Ingineria și protecția apelor, Ingineria mediului*;
- în Universitatea de Stat din Tiraspol – la specialitățile *Biologie și Ecologie*;
- în Universitatea Agrară de Stat din Moldova – la specialitățile *Protecția plantelor, Ingineria mediului, Ecologie*;
- în Universitatea Liberă Internațională din Moldova – la specialitatea *Ecologie*;
- în Colegiul de ecologie din Chișinău - la specialitatea „*Ecologia și protecția mediului ambiant*”, modulul „*Starea actuală și tendințele de schimbare a mediului și climatei*” din curriculumul la disciplina „*Protecția mediului ambiant*” și curriculumul la disciplina „*Dezvoltarea durabilă*”.

De asemenea, programe postdoctorale în domeniul dezvoltării durabile/educației ecologice se realizează la:

- Universitatea de Stat din Moldova, catedra inter-universitară de *ecologie și protecția mediului*;

- Institutul de Ecologie și Geografie (unde există unicul consiliu științific specializat la specialitatea *ecologia*), studii de doctorat, ciclul III/programe postdoctorale.

În Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, anul de studii 2018 – 2019 este inclusă *Educația pentru dezvoltarea durabilă*, care contribuie la dezvoltarea și utilizarea competențelor ecologice. În lista orientativă a disciplinelor opționale se regăsește *Educația ecologică* pentru elevii claselor I-a – a XII-a. Odată exprimată opțiunea pentru această disciplină, frecventarea ei și realizarea prevederilor curriculare devin obligatorii.

În anul 2018, a fost organizată Olimpiada Republicană de *Ecologie*, la care au participat 58 de elevi din 24 de raioane/municipii. În cadrul concursului au fost premiați 19 elevi din raioanele Criuleni, Drochia, Glodeni, Orhei, Sângerei, UTA Găgăuzia și mun. Chișinău.

În cadrul Olimpiadei Republicane de *Științe*, ediția 2018, au participat 90 de elevi din toate raioanele și municipiile din țară, fiind premiați 10 elevi din municipiile Bălți și Chișinău. La Olimpiada Internațională de *Științe*, care s-a desfășurat în orașul Gaborone, Botswana, lotul olimpic național al Republicii Moldova a reușit să obțină șase premii din șase posibile, aducând în țară o medalie de argint și cinci medalii de bronz.

La Olimpiada Republicană de *Biologie*, ediția 2018, au participat 166 de elevi din toate raioanele și municipiile. În cadrul concursului, au fost premiați 40 de elevi din raioanele Criuleni, Dondușeni, Glodeni, Hâncești, Nisporeni, Orhei, Sângerei, Telenești, Ungheni, UTA Găgăuzia, mun. Bălți și mun. Chișinău. Olimpiada Internațională de *Biologie*, ediția 2018, s-a desfășurat în Teheran, Iran, lotul olimpic național reușind să obțină o medalie de bronz și o mențiune de onoare.

Cercetătorii științifici de profil ecologic au participat la consolidarea Centrelor de formare continuă privind educația ecologică a studenților și formarea profesională prin predarea cursului de educație ecologică și organizarea unor seminare de profilul mediului la Universitatea de Stat din Moldova și Universitatea de Stat di Tiraspol cu sediul la Chișinău.

De asemenea, pe parcursul anului 2018 au fost întreprinse un șir de acțiuni pentru informarea și conștientizarea publicului din țară cu problematica de mediu, care s-au realizat prin mediatizarea activității ministerului și a campaniilor naționale de salubritate, înverzire, amenajare, a concursurilor și altor activități de amploare organizate de către minister, fiind plasate pe site-ul ministerului informații privind protecția mediului, în contextul Zilei Internaționale a Biodiversității, Zilei Mediului, Zilei Mondială a Zonelor Umede, Zilei Dunării, Zilei Internaționale a Pădurilor și Zilei Internaționale a Păsărilor, ș.a.

Totodată, au fost mediatizate și organizate evenimente de conștientizare ecologică și de implicare a societății în acțiuni de mediu, ca:

- ora Pământului (Earth Hour 60+), care promovează deconectarea energiei electrice timp de o oră (25 martie 2017);
- campania de salubritate de primăvară - în cadrul căreia inspectorii de mediu au organizat raiduri ecologice în comun cu reprezentanții APL urbane/rurale, în rezultatul cărora au fost concretizate volumele de lucru pentru lichidarea gunoiștilor stihinice formate în parcuri, păduri, fâșii de protecție a drumurilor, pe terenuri agricole și publice;
- săptămîna europeană a mobilității cu genericul “O mobilitate nepoluantă, partajată și inteligentă” în cadrul căreia s-a promovat utilizarea transportului ecologic (17-22 septembrie 2018);
- veloturul ”Edineț-Cernăuți” la care au participat zeci de cicliști din Edineț și Briceni, traversînd cca 145 km pînă la Cernăuți (Ucraina);
- acțiunea „Râu curat de la sat la sat”;
- campania de salubritate de toamnă „Hai, Moldova!” organizată la 15 septembrie 2018 de Ziua Curățeniei Mondiale;
- campania „Săptămîna REP în Moldova” (perioada 1-5 octombrie 2018);
- desfășurate 107 ore ecologice în școli și licee, la care au participat 2255 persoane;
- campania “Oraș curat cu e-Deșeu reciclat” desfășurată în parteneriat cu Asociația „Moldrec” și Primăria mun. Chișinău, care promovează bunele practici de gestionare a deșeurilor. Prin intermediul acestei campanii instituțiile publice și private, precum și mediul academic din mun. Chișinău vor fi asigurate cu rețea de 80 puncte de colectare a deșeurilor de echipamente electrice și electronice.

Concomitent au fost realizate activități de informare, educare și instruire axate pe implementarea mecanismului de responsabilitate extinsă a producătorului și pe aplicarea actelor permissive:

- seminar de lansare a proiectului „Dezvoltarea capacităților în implementarea responsabilității extinse a producătorilor în Republica Moldova” (13 februarie 2018), în cadrul căruia au luat parte circa 40 de reprezentanți ai APC, mediului de afaceri și organizațiilor patronale, activitățile cărora vizează produse supuse principiului responsabilității extinse producătorului, cum ar fi ambalaj și deșeurile de ambalaj, echipamente electrice și electronice, baterii și acumulatori, etc. Proiectul a fost realizat sub coordonarea MADRM în parteneriat cu Agenția Slovacă de Mediu, cu suport financiar din partea Agenției Slovace pentru Dezvoltare și Cooperare;

- 3 instruirii (29-31 mai 2018, 1-5 octombrie 2018, 2-3 octombrie 2018) la care au participat circa 56 de inspectorii de mediu, în cadrul cărora aceștia au fost instruiți referitor la aspectele de implementare a prevederilor privind responsabilitatea extinsă a

producătorului (REP) din legislația de mediu în vigoare, precum și aspectele de aplicarea sancțiunilor privind nerespectarea prevederilor REP;

- instruirea colaboratorilor vamali (02.03.2018) în cadrul seminarului „Administrarea facilităților vamale și fiscale. Ajutorul de stat” referitor la eliberarea Autorizației pentru exportul/tranzitul deșeurilor);

- seminar tematic pentru jurnaliștii și ONG-uri de mediu (16 noiembrie 2018) în cadrul căruia a fost lansat Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți (RETP), care reprezintă un mecanism de raportare și monitorizare a emisiilor de poluanți, precum și de utilizare a acestuia în calitate de instrument de luare a deciziilor și accesului publicului la informații de mediu.

Pe parcursul anului 2018 a fost creat cadrul instituțional de asigurare a accesului populației la informația de mediu. Astfel, una din funcțiile de bază ale Agenției de Mediu (HG nr. 549 din 13.06.2018) este administrarea sistemului informațional și de date în domeniul protecției mediului și asigurarea accesului publicului la informația despre mediu. Întru realizarea acestei funcții în cadrul Agenției de Mediu au fost create 2 structuri speciale și anume: Direcția management informațional integrat de mediu și Serviciul informații de mediu, educație și conștientizare ecologică și lansat concursul pentru angajarea personalului în aceste structuri. Activitățile de asigurare a accesului la informația de mediu vor fi inițiate pe parcursul anului 2019, după finalizarea procedurilor de angajare a personalului.

Obiectivul specific 4. *Reducerea impactului negativ al activității economice asupra mediului și îmbunătățirea măsurilor de prevenire a poluării mediului.*

Pentru punerea în aplicare a Legii nr. 11/2017 privind evaluarea strategică de mediu a fost adoptată Legea nr. 239 din 08.11.2018 pentru modificarea unor acte legislative în scopul aducerii acestora conform prevederilor Legii menționate și aprobat Ghidul cu privire la efectuarea procedurilor privind evaluarea strategică de mediu (Ordinul nr. 219 din 01 octombrie 2018). Astfel, aplicarea procedurii de evaluare strategică de mediu la etapa de luare a deciziilor, înaintea evaluării impactului asupra mediului, va asigura respectarea principiilor de dezvoltare durabilă și securitate ecologică.

De asemenea, pentru punerea în aplicare a Legii nr. 86 din 29.05.2014 privind evaluarea impactului asupra mediului prin Ordinul MADRM nr. 1 din 4.01.2019 a fost aprobat Ghidul cu privire la executarea procedurilor privind evaluarea impactului asupra mediului.

În scopul asigurării prevenirii sau minimizării, la etapele inițiale, a unor posibile efecte semnificative asupra mediului înconjurător ce pot surveni în rezultatul construcției de obiecte noi, extinderii, reconstrucției, modernizării, reprofilării, conservării, demolării și lichidării obiectelor, precum și dobândirii sau utilizării resurselor naturale, resurselor minerale utile:

- au fost examinate 56 cereri de efectuare a evaluării prealabile a activităților planificate și eliberate 4 Acorduri de mediu și 26 de decizii privind lipsa necesității efectuării evaluării impactului asupra mediului;
- au fost examinate documentațiile de proiect și eliberate 137 Avize ale expertizei ecologice asupra acestora;
- au fost examinate și coordonate/avizate 1186 terenuri pentru amplasarea, proiectarea obiectelor, ca rezultat al participării în comisii pentru selectarea terenurilor.

În scopul reglementării activităților cu impact semnificativ asupra calității mediului înconjurător, au fost examinate cererile și eliberate:

- 14 autorizații de mediu privind gestionarea deșeurilor;
- 44 autorizații pentru exportul/ tranzitul deșeurilor;
- 981 autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la surse fixe;
- 3 autorizații pentru importul, exportul sau reexportul substanțelor care distrug stratul de ozon, al produselor și al echipamentului care conțin asemenea substanțe.

În scopul asigurării utilizării raționale și în mod reglementat a resurselor naturale au fost examinate cererile și eliberate:

- 1019 autorizații pentru tăieri în fondul forestier și în vegetația forestieră din afara fondului forestier;
- 2 autorizații pentru dobândirea animalelor care nu constituie obiecte ale vînatului și pescuitului (melci, broaște, șopîrle, șerpi);
- 24 autorizații pentru colectarea obiectelor regnului vegetal (plantelor spontane, inclusiv medicinale naturale);
- 142 acorduri pentru importul/exportul de animale sălbatice și/sau de plante
- 102 Permise/ Certificate CITES;
- 168 autorizații de mediu pentru folosința specială a apei;
- 4 Autorizații pentru efectuarea pescuitului științific și de control;
- 19069 permise de pescuit sportiv și de amator.

În scopul realizării prevederilor Legii nr. 313 din 22.12.2017 cu privire la modificările Legii nr. 1540/1998 privind plata pentru poluare, a fost elaborat și aprobat Ordinul MADRM nr. 15 din 22 ianuarie 2019 „Cu privire la aprobarea formularului dării de seamă (EMPOLDEP19), modului de completare a acesteia și Instrucțiunii privind modul de calculare și achitare a plăților pentru emisiile și deversările de poluanți și depozitarea deșeurilor”, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 8 februarie 2019, nr. 38-47, art. 282 și poate fi accesat pe site-ul oficial al MADRM la adresa <http://www.madrm.gov.md/ro/content/acte-departamentale>, inclusiv și la adresa http://www.fisc.md/Ordine_IFPS.aspx?file=12102.

De asemenea, urmare a reformei instituțiilor subordonate de mediu, în cadrul Inspectoratului pentru Protecția Mediului a fost creat Serviciul control plăți și taxe

pentru poluare, iar în cadrul Agenției de Mediu – Secția mecanisme economice de mediu.

Odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 209 din 29 iulie 2016 privind deșeurile, prin art. 12 se stabilesc cerințele principale privind responsabilitatea extinsă a producătorului (REP). Un prim pas în *implementarea principiului de responsabilitate extinsă a producătorului* este aprobarea Regulamentului privind deșeurile de echipamente electrice și electronice (HG nr. 212 din 07 martie 2018) care prevede că deșeurile de echipamente electrice și electronice (DEEE) vor fi colectate de sistemele colective (producători, importatori) în condiții favorabile pentru consumatorii finali (populația), fiind atinse țintele stabilite pe țară pentru DEEE.

Pentru perfecționarea sistemului de responsabilizare pentru compensarea prejudiciului cauzat mediului, Inspectoratul pentru Protecția Mediului a aprobat ordinul nr. 59 din 21 noiembrie, 2018 privind aprobarea formularelor-tip aferente activităților contravenționale și de inspectare prin care a fost instituită o formă uniformizată de aplicare a actelor-tipice în procedura de constatare a contravențiilor și inspectare ecologică, urmărind individualizarea faptelor ce au dus la cauzarea prejudiciului. În scopul eficientizării sistemului de control ecologic a fost aprobată Metodologia privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor aferente domeniilor de competență ale Inspectoratului pentru Protecția Mediului (HG nr. 963 din 03.10.2018).

Mecanismul de autorizare integrată de mediu va fi reglementat în proiectul legii privind emisiile industriale, care va include și mecanismul de autorizare integrată de mediu prin transpunerea Directivei 2010/75/UE privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării). Elaborarea proiectului de lege va fi susținută de proiectul GIZ “Dezvoltarea capacităților pentru politica climatică în țările din Europa de Sud-Est, Europa de Est, Caucazul de Sud și Asia Centrală, etapa a III-a”, care a fost lansat în luna iulie 2018 în cadrul unui atelier de lucru privind planificarea activităților.

Obiectivul specific 5. Crearea sistemului de monitoring integrat și de control al calității mediului.

În scopul dezvoltării sistemului de monitoring al componentelor de mediu, în anul 2018 au fost create și lansate 2 sisteme informaționale automatizate:

1) Sistemul informațional automatizat „Managementul deșeurilor” **www.siamd.gov.md** - creat prin Hotărârea Guvernului nr. 682 din 11.07.2018 în vederea realizării procedurilor de evidență și raportare a datelor și informațiilor despre deșeuri și gestionarea acestora,

2) Sistemul informațional automatizat „Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți” (**www.retp.gov.md**) - creat prin Hotărârea Guvernului nr. 373 din 24.04.2018 în vederea asigurării raportării și monitorizării datelor și indicatorilor despre emisiile de poluanți în apă, aer și sol, sursele difuze precum și transferurile de deșeuri și poluanți din apele reziduale în afara amplasamentului.

Ambele sisteme informaționale sunt gestionate de Agenția de mediu începând cu anul 2019.

De asemenea, în componența Agenției de Mediu, a fost creat Laboratorul de referință de mediu (prin reorganizarea laboratoarelor de calitate a mediului din cadrul Serviciului Hidrometeorologic de Stat) cu funcții de monitoring al calității mediului și, în special, *al calității aerului, al calității apelor de suprafață, al calității solului*, precum și cu funcții de monitoring al deșeurilor. Astfel, pe parcursul anului 2018, atât până la reorganizare, cât și după aceasta, Laboratorul a realizat următoarele activități de monitoring:

în domeniul calității aerului

A continuat monitoringul calității aerului atmosferic în cadrul rețelei reprezentată de 19 posturi staționare, amplasate în 5 centre industrializate ale Republicii Moldova (Chișinău – 6, Bălți – 2, Bender – 4, Tiraspol – 3, Rîbnița – 2, postul automat Mateuți și stația din or. Leova).

Probele colectate de la rețeaua națională de supraveghere a calității aerului au fost analizate după un șir de indici de bază și specifici conform metodologiei și standardelor existente. În baza datelor obținute au fost întocmite buletine zilnice privind poluarea și prognoza poluării aerului, hărți zilnice precum și lunare privind nivelul de poluare a aerului pentru mun. Chișinău. Observațiile s-au efectuat în conformitate cu prevederile Programului European de Monitorizare și Evaluare și cu prevederile Convenției privind poluarea transfrontalieră a aerului la distanțe lungi.

De asemenea, a fost stabilită o viziune preliminară a sistemului de monitoring a calității aerului, care presupune instalarea pe teritoriul țării a 18 stații automate de monitoring și 1 mobilă. Deoarece acest fapt presupune cheltuieli în valoare de aproximativ 3400000 euro, conceptul sistemului de monitoring al calității aerului a fost promovat în cadrul discuțiilor cu diferiți parteneri de dezvoltare (Comisia Europeană, GIZ, Agenția de Mediu Austriacă ș.a.). Pentru o mai clară viziune a construirii sistemului de monitoring s-a decis ca procesul să înceapă din mun. Chișinău, pentru care acum este elaborată o foaie de parcurs detaliată în acest sens.

în domeniul calității apelor de suprafață:

Din cauza lipsei mijloacelor financiare nu au fost realizate activități de extindere și dezvoltare a rețelei naționale de monitoring al calității apelor de suprafață. Mai mult, dacă în anul 2017 funcționau 66 secțiuni de monitorizare a corpurilor de apă, atunci în anul 2018 numărul acestora a fost redus la 60 din același motiv financiar.

Cu toate acestea monitoringul apelor de suprafață s-a realizat în cele 60 de secțiuni amplasate pe 22 râuri interne și transfrontaliere, 6 lacuri de acumulare și 2 lacuri naturale după 72 de parametri hidrochimici și 6 grupe de elemente hidrobiologice. În 10 din aceste secțiuni, monitoringul calității apelor s-a realizat în conformitate cu angajamentele asumate în cadrul convențiilor internaționale și acordurilor bilaterale, după cum urmează:

- în cadrul acordului de colaborare bilaterală cu România, calitatea apelor s-a monitorizat după 26 indicatorii fizico-chimici în 7 secțiuni de monitoring: pe r. Prut - or. Lipcani, or. Costești (lacul de acumulare Costești-Stânca), or. Ungheni, s. Valea Mare, or. Leova, or. Cahul, s. Giurgiulești;
- în cadrul acordului de colaborare bilaterală cu Ucraina calitatea apelor s-a monitorizat după 22 indicatori fizico-chimici în 3 secțiuni de monitoring: pe r. Prut - s. Criva, pe r. Nistru – or. Otaci și s. Palanca;
- în cadrul rețelei transnaționale a Comisiei Dunărene (TNMN) (*Transnational Monitoring Network*) calitatea apelor s-a monitorizat după 72 indicatori fizico-chimici și debitul apei în 5 secțiuni de monitoring: pe r. Prut: or. Lipcani, or. Costești (lacul de acumulare Costești-Stânca), s. Braniște, s. Valea Mare, s. Giurgiulești.

În vederea asigurării dezvoltării capacităților instituționale în materie de exercitare a monitoringului calității apelor, colaboratorii Centrului de monitoring al calității apelor de suprafață au participat în comparațiile interlaboratoare internaționale organizate de către Agenția de Mediu din Austria (UBA), Institutul Norvegian pentru Apă (NIVA), Centrul Educațional de Cercetări WESSLING - WIREC, Budapesta, Ungaria.

De asemenea, în cadrul proiectului UE „Inițiativa Uniunii Europene „Apa Plus” pentru țările Parteneriatul Estic (EUWI + 4EaP)”, au fost inițiate unele proceduri de organizare a activităților de dezvoltare a laboratoarelor de monitoring, în rezultatul cărora acestea vor fi dotate cu cel mai modern echipament de laborator, care va permite Republicii Moldova să realizeze un monitoring corespunzător prevederilor Directivei Cadru a Apei și prevederilor legislației naționale în domeniul apei, de rînd cu cel realizat în țările UE.

În domeniul calității solului:

Conform programului de monitorizare a calității solului au fost colectate 164 probe de sol pe terenurile agricole, din rezervațiile naturale din patul carosabil al autostrăzilor și din zonele verzi și industriale, precum și 7 probe de sedimente.

în domeniul deșeurilor:

În cadrul Laboratorului de referință de mediu, a fost creat pentru prima dată laboratorul de monitoring al deșeurilor, care urmează să pună în aplicare prevederile Legii nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile și ale Hotărîrii Guvernului 99/2018 cu privire la aprobarea Listei deșeurilor în ceea ce vizează activitățile de monitoring și evidență a deșeurilor.

Pînă în anul 2018 în țară nu exista un laborator de deșeuri, capabil să monitorizeze tipurile și categoriile de deșeuri, prin urmare la sfîrșitul anului s-au desfășurat acțiunile de organizare și funcționare a acestuia și în special a fost stabilită locația laboratorului, s-a identificat echipamentul necesar, lista standardelor care vor fi utilizate pentru diferite tipuri de analiza a deșeurilor, procedurile operaționale pentru încercările de laborator.

Obiectivul specific 6. *Asigurarea utilizării raționale, protecției și conservării resurselor naturale (de apă, sol, subsol, floră și faună).*

Obiectivul specific 6.1. *Îmbunătățirea calității a cel puțin 50% din apele de suprafață prin implementarea sistemului de management al bazinelor hidrografice.*

Pe parcursul anului 2018 a continuat instituirea sistemului de gestionare integrate a resurselor de apă conform principiului de bazin hidrografic. În acest sens, cu suportul proiectelor de asistență tehnică se implementează acțiunile din planurile de gestionare a districtelor bazinelor hidrografic Nistru și Dunărea–Prut–Marea Neagră, precum și demararea elaborării următorului ciclu al planurilor. Prin implementarea Planurilor este asigurată protecția și îmbunătățirea stării resurselor de apă de suprafață și subterane și gestionarea durabilă a resurselor de apă în cadrul districtelor, prin coordonarea diferitor cerințe de apă pentru menținerea echilibrului economico-social și distribuirea ei adecvată între diverse sectoare.

Cu suportul Băncii Mondiale a fost lansat realizarea Studiului Diagnostic și Perspective în domeniul Securității apei în Republica Moldova. Produsul acestui studiu va fi un set de recomandări, care vor contribui la facilitarea luării deciziilor în sectorul apei, astfel încât să fie satisfăcute cerințele de apă pentru toate necesitățile. În contextul schimbărilor climatice și resurselor limitate de apă, este esențială luarea deciziilor corecte vizavi de gestionarea resurselor de apă, prin promovarea unui management durabil, luând în considerare riscurile legate de apă și optimizarea serviciilor livrate populației.

Prin efortul consolidat al Guvernului s-a reușit intensificarea colaborării cu Ucraina în baza Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei privind colaborarea în domeniul protecției și dezvoltării durabile a bazinului râului Nistru, semnat la 29 noiembrie 2012 la Roma (Italia). Au fost lansate activitățile de punere în aplicare și implementare a prevederilor acestuia, astfel a fost aprobată componența nominală a Părții moldovenești a Comisiei privind utilizarea stabilă și protecția bazinului fluviului Nistru (HG nr. 347 din 18.04.2018), iar la 17 septembrie 2018 a fost organizată Ședința Comisiei moldo-ucrainene, în cadrul căreia a fost clarificată modalitatea de colaborare pe viitor în cadrul Comisiei, precum și au fost abordate cele mai prioritare probleme ce țin de competența acesteia. Sunt create subcomisiile, care au demarat lucrul prin colaborare cu partea ucraineană.

Cu suportul Guvernului Suediei a fost lansată elaborarea Studiului impactului social și de mediu al Complexului Hidroenergetic (CHE) Nistren”, implementat de către PNUD Moldova. Studiul va fi elaborat până la finele lui 2019 și le va oferi autorităților din Republica Moldova date actuale bazate pe dovezi despre potențialul impactului de mediu și socio-economic al construcțiilor hidroenergetice. Proiectul mai prevede elaborarea unei noi metodologii de estimare a eventualelor prejudicii asupra ecosistemelor acvatice.

Obiectivul specific 6.2. *Asigurarea accesului, până în anul 2023, a circa 80% din populație la sisteme și servicii sigure de alimentare cu apă și a circa 65% la sisteme și servicii de canalizare.*

Urmare a colaborării cu partenerii de dezvoltare a fost elaborată Foaia de parcurs pentru implementarea secțiunii de alimentare cu apă și sanitație a Planului de amenajare a teritoriului național, cu menționarea etapelor de realizare și suportul necesar pentru implementarea acestor acțiuni.

Referitor la Studiul de fezabilitate pentru extinderea apeductului Chișinău-Strășeni-Călărași - este parte componentă a proiectului „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală”, care prevede pentru prima etapă construcția apeductului magistral Chișinău – Strășeni – Călărași, în valoare de 16.500.000 Euro, ce urmează a fi oferite sub formă de grant, de către Guvernul Germaniei. Studiul a fost aprobat de către finanțatori la 29 mai 2018, dar pentru a beneficia de grant, au fost înaintate următoarele condiții:

- Contribuția financiară în valoare de 10% din costul proiectului din partea autorităților publice din Moldova (realizat);
- Modificarea Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (realizat);
- Identificarea proprietarilor terenului pe care urmează a fi construit apeductul magistral și coordonarea cu aceștia sub semnătură traseul apeductului (realizat);
- Urmează în cadrul Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale să fie aprobat bugetul operațional al ADR Centru pentru implementarea proiectului menționat.

În rezultatul semnării Acordului de Grant dintre GIZ și Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova sunt în proces de implementare 10 proiecte în domeniul aprovizionării cu apă și canalizare, în cadrul proiectului „Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica Moldova”. La data 15 februarie 2018 au fost încheiate Memorandumurile de înțelegere pentru implementarea acestor proiecte. Actualmente este în proces de implementare faza I – elaborarea proiectelor tehnice de execuție.

Cu suportul proiectului ApaSan au fost realizate următoarele activități:

- sistemul de alimentare cu apă potabilă în s. Cărpineni, rl. Hîncești (etapa4) – 19.22 km rețele de distribuție, 446 de gospodarii conectate;
- sistemul de alimentare cu apă potabilă s. Milești, rl. Nisporeni (etapa 1) – 5.2 km aducțiune + 22 km rețele de distribuție, 331 conectări; în etapa II - 1.8 km aducțiune + 10.6 km rețele distribuție, 201 conectări;
- proiectul regional „Apă pentru viață” în Regiunea de Nord – 11 localități, peste 10,000 beneficiari – în proces de implementare, contractele de delegare a gestiunii cu operatorul regional au fost semnate, continuă lucrările de construcție.

Pe parcursul anului 2018 din Fondul Ecologic Național au fost aprobate spre finanțare 121 cereri pe domeniul alimentare cu apă și sanitație, dintre acestea 6 proiecte noi.

Din sursele FEN au fost construite 145 km rețele de aprovizionare cu apă, 30 km rețele de canalizare și 5 stații de epurare.

La finele anului 2018 au fost date în exploatare:

- extinderea rețelelor de apă în localitățile din comuna Alexăndrești, raionul Rîșcani, suma achitată din FEN în valoare de 2 580 889 lei;
- rețele exterioare de canalizare și epurare în s. Curchi, raionul Orhei, suma achitată din FEN în valoare de 2 181 105 lei;
- sistemul de canalizare din s. Mălăieștii Noi, r. Criuleni, suma achitată din FEN în valoare de 4 927 139 lei;
- extinderea capacității stației de epurare și a rețelelor de canalizare în s. Corjova, r. Criuleni, suma achitată din FEN în valoare de 13 313 798 lei;
- construcția rețelelor de canalizare, stației de pompare și epurare în com. Fundul Galbenei, r. Hîncești, suma achitată din FEN în valoare de 2 181 105 lei.

Sunt în proces de finalizare următoarele obiecte finanțate din FEN:

- construcția rețelelor de canalizare și stației de epurare în com. Temeleuți, r. Călărași, suma aprobată din FEN în valoare de 11 750 603 lei;
- construcția sistemului de canalizare și epurare din s. Sipoteni, r. Călărași, suma aprobată din FEN în valoare de 19 622 277 lei;
- procurarea utilajului stației de epurare și finisarea lucrărilor de extindere a rețelelor de canalizare în com. Măgdăcești, r. Criuleni, suma aprobată din FEN în valoare de 28 712 893 lei.

Obiectivul specific 6.3. *Îmbunătățirea calității solurilor și reconstrucția ecologică a terenurilor degradate, afectate de alunecări și a fâșiilor de protecție a terenurilor agricole în proporție de 100%, precum și gestionarea durabilă și protecția resurselor minerale utile.*

Pentru restabilirea fîșiilor de protecție a terenurilor agricole prin intermediul proiectului IFAD și MAC-P în perioada 2016-2018 au fost înființate/reabilitate 511,9 ha de fîșii forestiere de protecție a câmpurilor agricole, care vor stopa eroziunea solului pe circa 19287 ha.

În scopul efectuării cercetărilor științifice ale subsolului pentru descoperirea de noi zăcăminte și dezvoltarea continuă a bazei de materie primă, din contul mijloacelor agenților economici, au fost exploatate 4 zăcăminte de substanțe utile

Pe parcursul anului 2018 Agenția pentru Geologie și resurse Minerale a asigurat introducerea în Cadastrul de Stat al zăcămintelor de substanțe minerale utile solide, 21 pașapoarte, au fost elaborate 48 pașapoarte ale sondelor de monitorizare, eliberate 26 de coordonări privind lipsa sau existența substațelor minerale utile pe sectoarele preconizate pentru construcții. Au fost examinate 125 rapoarte pentru mișcarea

rezervelor de substanțe minerale utile conform formularului 5-gr, 2 rapoarte conform formularului 6-gr, 14 rapoarte conform formularului 7-gr și t elaborată Balanța de Stat a rezervelor de substanțe minerale utile.

Au fost eliberate 147 coordonări necesare pentru obținerea autorizației de folosire specială a apei, 20 coordonări pentru proiectarea sondelor arteziene și 20 coordonări a documentației tehnice privind forarea sondelor arteziene. De asemenea, au fost coordonate 20 fișe de evidență a sondelor de forare pentru apă.

În anul 2018 au continuat activitățile de evaluare a riscurilor asociate cu depozitul de pesticide din s. Cișmichioi, r-nul Vulcănești, realizate în anii 2016-2017 în cadrul proiectului „*Reducerea riscurilor asociate cu deșeurile periculoase de la poligonul Cișmichioi*”, finanțat de Agenția Cehă pentru Dezvoltare (CZDA). În acest sens, a fost semnat Memorandumul de Înțelegere dintre Agenția Cehă pentru Dezvoltare și Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor și lansat un nou proiect finanțat ce CZDA „*Îmbunătățirea infrastructurii existente la poligonul de pesticide învechite și inutilizabile de lângă s. Cișmichioi, UTA Găgăuzia*” pentru asigurarea remedierii poligonului din Cișmichioi în scopul conservării lui și reducerii la minimum a riscurilor de poluare de la acest obiect.

Obiectivul specific 6.4 . Extinderea suprafețelor de păduri până la 15% din teritoriul țării, a ariilor naturale protejate de stat până la 8% din teritoriu și asigurarea managementului eficient și durabil al ecosistemelor naturale.

Pentru asigurarea creării Rezervației Biosferei tripartite „Delta Dunării – Prutul de Jos” (România-Republica Moldova-Ucraina) au fost adoptate Legea nr. 132 din 13.07.2018 privind fondarea Rezervației Biosferei „Prutul de Jos” și Legea nr. 144/2018 privind modificarea anexei nr. 8 la Legea nr. 1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat în scopul legiferării mecanismului de creare a Rezervației Biosferei „Prutul de Jos”. Crearea Rezervației va asigura conservarea spațiilor geografice terestre și/sau acvatice cu elemente și formațiuni fizico-geografice de importanță națională și internațională, care cuprind specii de plante și animale indigene, specifice acestui teritoriu. Rezervația Biosferei „Prutul de Jos” are o suprafață de 14771,04 ha și include 9 localități în hotarele administrativ-teritoriale ale raionului Cahul, localitățile: s.Brînza (359,84 ha), s. Cîșlița-Prut (314,58 ha), s.Colibași (986,49 ha), s. Crihana Veche (4661,64 ha), s.Giurgiulești (546,76), com.Manta (2911,31 ha), s. Slobozia Mare (2861,89 ha), s. Vadul lui Isac (928,94 ha), s.Văleni (1199,59 ha). din raionul Cahul, inclusiv terenuri silvice 824 ha și Rezervația științifică „Prutul de Jos”.

Urmare a onorării angajamentelor asumate de Republica Moldova și admiterea Rezervației Biosferei „Prutul de Jos” sub patronaj UNESCO a devenit posibilă demararea activității de creare a rezervației biosferei trilaterale transfrontaliere constituită din Rezervația Biosferei „Delta Dunării” (România), Rezervația Biosferei Dunărea (Ucraina) și Rezervația Biosferei „Prutul de Jos” (Republica Moldova).

A fost îmbunătățit cadrul legislativ fiind adoptată Legea nr. 7 din 05.04.2018 pentru modificarea Legii nr. 149/2006 privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura prin care a fost introdusă procedura de eliberare/licitare a certificatelor și permiselor pentru pescuitul comercial (unelte permise, costuri, procedura) și Legea nr. 98 din 07.06.2018 privind combaterea insectelor defoliatoare și agenților patogeni ai bolilor în Rezervația științifică „Plaiul Fagului”, care va contribui la lichidarea focarelor de dăunători defoliatori prin efectuarea măsurilor de combatere aeriană a dăunătorilor și agenților patogeni ai bolilor pe întreg teritoriul Rezervației Științifice „Plaiul Fagului” (inclusiv zona cu protecție integrală) pe suprafață totală de combatere, de 10360 ha.

În toamna anului 2018 a fost organizată acțiunea de plantare „Un arbore pentru dăinuirea noastră” pe întreg teritoriul țării, în cadrul căreia, Întreprinderile silvice ale Agenției „Moldsilva” au efectuat lucrări de:

- plantare a culturilor silvice în fondul forestier pe o suprafață de 320,0 ha;
- ajutorare a regenerării naturale – pe o suprafață de 780,0 ha;
- plantare pe teritoriul localităților țării a 99,7 mii arbori și arbuști de diferite specii, iar pe teritoriul mun. Chișinău – a 10,6 mii arbori și 35,0 mii arbuști;
- plantare în fișile forestiere de protecție a traseelor auto – a 5,25 mii arbori și arbuști.

Activitățile au fost realizate din sursele financiare ale Fondului Ecologic Național în sumă de 966.320,00 mii lei.

Totodată, cu suportul proiectului „Îmbunătățirea managementului resurselor acvatice și protecție a ecosistemelor priacvatice în Zona Ramsar „Nistrul de Jos”, finanțat de către Agenția Austriacă pentru Dezvoltare au fost plantate în lunca fl. Nistru (s. Popeasca, raionul Ștefan Vodă) 20 ha de pădure.

În cadrul proiectului aplicativ „Evaluarea integrată a impactului antropic asupra ecosistemelor reprezentative în scopul conservării și extinderii Ariilor Naturale Protejate de stat în contextul cerințelor Directivelor UE” de către Institutul de Ecologie și Geografie a fost elaborat și publicat Planul de management al Zonei Umede de Importanță Internațională Ramsar „Lacurile Prutului de Jos”. A fost elaborat și urmează a fi supus procedurii de avizare/expertizare și consultare publică proiectul planului de management a Rezervației biosferei „Prutul de Jos”.

A fost elaborată *baza de date privind Rețeaua Emerald din Republica Moldova*, parte componentă a Rețelei ecologice naționale, *care actualmente include* 52 de situri Emerald, 14 specii de plante, 140 specii de animale (păsări -80 , mamifere – 13, amfibieni – 3, pești – 19, reptile –2, nevertebrate – 23) și 27 de habitate, inclusiv Pajiști continentale cu ierburi, Ierburi europene de baltă, Stepe continentale, Pășuni eutrofile umede, Lunci continentale, Păduri de fag, Păduri de stejar și carpen, Păduri mixte de pantă și vâlcele, Formațiuni riverane de salcie, Păduri de frasin și arin central-europene, Peșteri, ș.a.

În scopul creării mecanismului de responsabilizare a beneficiarilor de terenuri împădurite, de zone umede și crearea stimulentei și instrumentelor economice în

suportul asigurării gestionării durabile și protecției acestora a fost creat Consiliul de Administrare a Zonei Umede de Importanță Internațională (Ramsar) „Nistrul de Jos” și aprobat Regulamentul de organizare și funcționare a acestuia. Consiliul este un organism consultativ, fără personalitate juridică, pe lângă autoritatea publică centrală de mediu, numit Consiliul de Administrare a Zonei Umede de Importanță Internațională (Ramsar) „Nistrul de Jos”, înființat în scopul implementării prevederilor Legii nr.1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat, Legii apelor nr. 272/2012 și în vederea protecției biodiversității și diversității peisagistice, a mediului, stabilirii mecanismului de management integrat a resurselor de apă, protecția și utilizarea durabilă a resurselor de apă, ocrotirii vieții și sănătății populației, și dezvoltarea social economică a Zonei Umede de Importanță Internațională (Ramsar) „Nistrul de Jos”. Consiliul este format din președinte, 22 membri și membrii supleanți, și observatori, reprezentanți din cadrul Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Agenția de Mediu, Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Poliția de Frontieră a Ministerului Afacerilor Interne, Consiliile Raionale (Căușeni și Ștefan-Vodă), primari aleși din localitățile Zonei Umede.

Obiectivul specific 7. *Crearea sistemului de management integrat al calității aerului, reducerea cu 30% a emisiilor de poluanți în atmosferă până în anul 2023 și cu cel puțin 20% a gazelor cu efect de seră până în anul 2020, comparativ cu scenariul liniei de bază.*

Diracția de acțiune 1. *Crearea sistemului integrat de gestionare a calității aerului.*

Referitor la evaluarea cadrului instituțional, a sistemului de management și de protecție a aerului informăm că, cu suportul GIZ a fost elaborat studiul privind necesitățile țării pentru a se alinia cerințelor UE în domeniul monitoringului calității mediului. Necesitățile au fost descrise atât din punct de vedere a sistemului de monitoring, cât și din punct de vedere a personalului ce necesită a fi implicat în acest proces.

Pentru stabilirea plafoanelor pentru anumiți poluanți atmosferici, MADRM a solicitat suportul Secretariatului Convenției privind poluarea atmosferică transfrontalieră pe distanțe lungi pentru a calcula prognozele emisiilor acestor poluanți pentru următorii 10-15 ani, iar în baza lor vor fi stabilite plafoanele și respectiv transpusă Directiva 2001/81/CE. Calcularea prognozelor și stabilirea plafoanelor vor permite ratificarea Protocolului de la Gothenburg.

În scopul stimulării promovării pe piață a automobilelor cu propulsie de tip hibrid și electrice, a fost introduse modificări în art. 124 alin. (18) din Codul fiscal nr. 1163/1997 ce țin de „micșorarea cotei accizului cu 50 % pentru autoturismele cu motor hibrid de la poziția tarifară 8703”. Totodată, art. 103 alin. (1) pct. 24) din Codul fiscal stipulează că „se scutesc de T.V.A fără drept de deducere: autoturismele și alte

autovehicule: 870321, 870322, 870323, 870324, 870331, 870332, 870333, 870390100) scuterele cu motor electric de la poziția tarifară 871190900”.

Pentru punerea în aplicare a pct. 5¹ din Regulamentul cu privire la regimul comercial și reglementarea utilizării hidrocarburilor halogenate care distrug stratul de ozon (Legea 852/2002) a fost creată Comisia de repartizare a contingentelor anuale de import a hidroclorofluorocarburilor halogenate. În cadrul ședinței Comisiei care a avut loc la 09.08.2018 au fost examinate cererile privind atribuirea contingentelor anuale pentru importul HCFC depuse de către: SRL ”YORK REFRIGERENT”, S.C. ”ECOLUX” SRL, SRL ”FRIO-DINS” și SRL ”FRIGOIND”. În rezultatul calculelor, contingentele atribuite agenților economici pentru anul 2018 sunt următoarele: SRL ”YORK REFRIGERENT” - 1361 kg; S.C. ”ECOLUX” SRL - 3080 kg; SRL ”FRIO-DINS” - 2304 kg; SRL ”FRIGOIND” - 1925 kg; S.C. ”DINA-COCIUG” SRL - 2310 kg, asigurându-se repartizarea cotelor între agenții economici pentru cantitatea de HCFC pentru anul 2018, stabilită în Programul de suprimare eșalonată a hidrofluorocarburilor halogenate.

Direcția de acțiune 2. *Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și diminuarea impactului schimbărilor climatice.*

Cu referire la sistemul de inventariere a gazelor cu efect de seră a fost elaborat și aprobată Hotărârea de Guvern 1277/2018 cu privire la instituirea și funcționarea Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și altor informații relevante pentru schimbările climatice, care transpune la nivel național Regulamentul European nr. 525/2013 și are drept obiectiv crearea cadrului legal și instituțional pentru monitorizarea tuturor emisiilor antropice de gaze cu efect de seră și evaluarea progresului înregistrat cu privire la îndeplinirea angajamentelor naționale și internaționale referitoare la emisiile în cauză. Astfel, prin Hotărârea de Guvern menționată s-a aprobat:

- Regulamentul privind instituirea și funcționarea sistemului național de monitorizare și raportare;
- Lista autorităților și instituțiilor responsabile care fac parte din sistem, și
- Lista gazelor cu efect de seră și potențialul lor de încălzire globală, care vor fi luate în considerație la inventarierea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Regulamentului stabilește procedura de colectare, procesare și raportare a datelor cu privire la emisiile de gaze cu efect de seră în adresa Secretariatului Convenției privind Schimbarea Climei, utilizând următoarele instrumente de raportare: Inventarul național al gazelor cu efect de seră, Raportul național de inventariere, Comunicarea națională, Raportul bienal actualizat.

La fel, acesta stabilește modul de organizare a sistemului național de monitorizare și raportare a gazelor cu efect de seră prin stabilirea atribuțiilor tuturor instituțiilor implicate în proces, formatul de colectare a datelor, structura fiecărui instrument de raportare, frecvența și termenul de prezentare a lor către Secretariatul

Convenției. Aplicarea sistemului aprobat prin HG 1277/2018 va contribui la obținerea datelor necesare evaluării și raportării:

- Angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova față de Convenția privind schimbarea climei, Protocolul de la Kyoto și Acordul de la Paris,
- Contribuției Naționale Determinate la Acordul de la Paris,
- Strategiei de dezvoltare cu emisii reduse,
- Obiectivului 10 al SND Moldova 2030 - "Asigurarea dreptului fundamental la un mediu sănătos și sigur",
- Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă 11 "Orașe și comunități durabile" și 13 "Acțiune asupra climei".

Obiectivul specific 8. *Crearea sistemelor integrate de gestionare a deșeurilor și substanțelor chimice, care ar contribui la reducerea cu 30% a cantităților de deșeuri depozitate și creșterea cu 20% a ratei de reciclare până în anul 2023.*

În anul 2018 au continuat activitățile de realizare a următoarelor proiecte înaintate de către autoritățile publice locale și aprobate pentru finanțare de Fondul Ecologic National: Amenajarea platformelor ecologice pentru colectarea deșeurilor menajere în mun. Chișinău; Colectarea și transportarea mecanizată a deșeurilor în orașul Cornești, raionul Ungheni; Optimizarea sistemului gestionării deșeurilor solide în raionul Vulcănești; Modernizarea Serviciilor Publice Locale în R. Moldova (Beneficiar Primăria or. Călărași).

Implementarea proiectelor vor contribui la organizarea sistemelor de colectare a deșeurilor municipale și optimizarea dezvoltării serviciilor publice de salubritate.

De asemenea, au fost implementate proiecte investiționale privind evacuarea și distrugerea stocurilor de pesticide, inclusiv din categoria poluanților organici persistenti, acumulate pe teritoriul țării din perioada sovietică. Astfel, în prima jumătate a anului 2018 au fost efectuate evacuările finale din țară ale pesticidelor perimate cu suportul proiectului *NATO/PpP-OSCE/ENVESEC privind distrugerea pesticidelor și produselor chimice periculoase în Republica Moldova* din depozitul central regional din s. Alexăndreni, raionul Sîngerei. Stocurile de pesticide evacuate au fost eliminate prin incinerare la instalațiile specializate în Polonia. Totodată, în anul 2018 MADRM a fost notificat că ulterior Polonia nu va primi deșeurile periculoase pentru eliminate, în legătură cu adoptarea noului cadru legal.

Concomitent în anul 2018, compania Red Union Fenosa a inițiat un proiect pentru reambalarea, evacuarea și eliminarea stocurilor de echipamente electrice cu conținut de BPC (bifenili policlorurați). Astfel, actualmente compania este în proces de derulare a tenderului privind identificarea unui agent economic autorizat pentru eliminarea utilajului contaminat cu BPC.